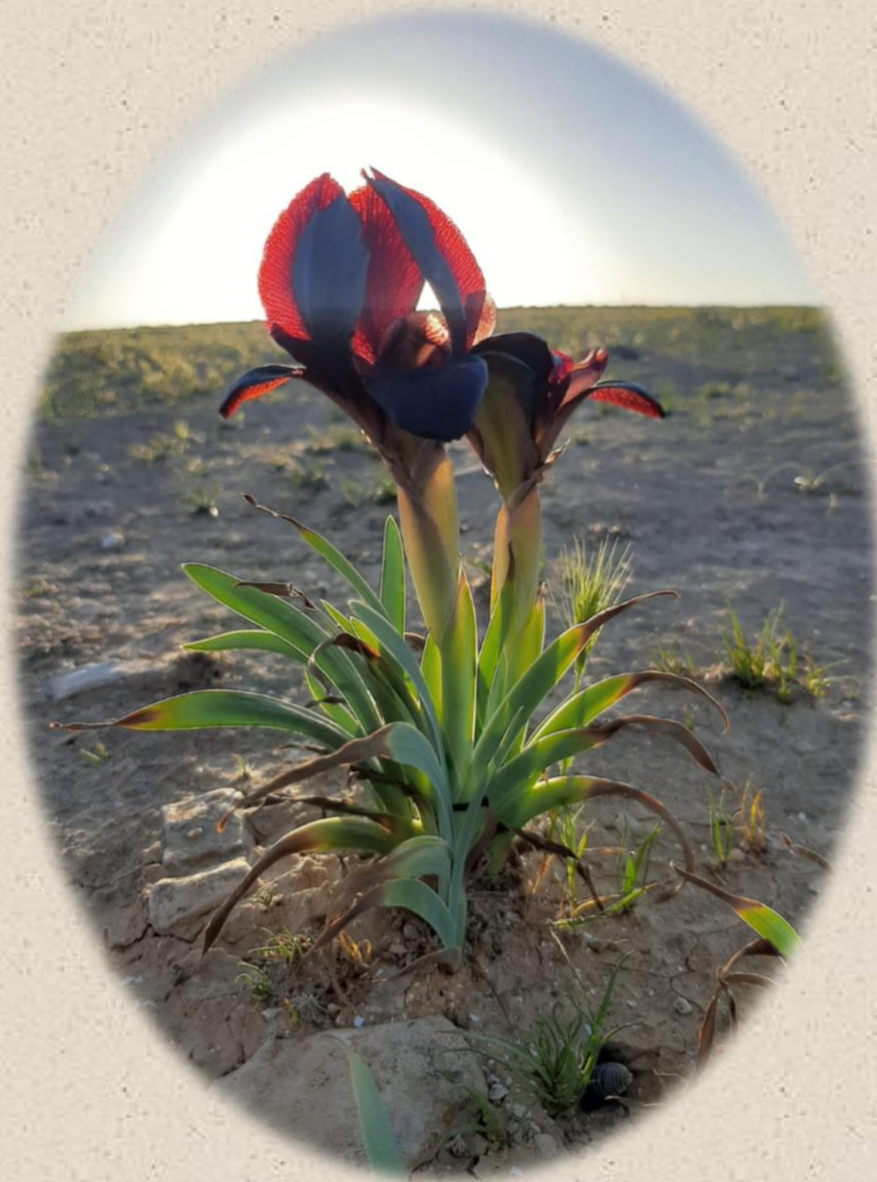

גליון מס' 32 \ ניסן תשפ"ג

פִּיסַת מְדָבָר וְהָר

העלון החודשי של מרכז סיור ולימוד סוסיא

תוכן העניינים

מהנעשה במסו"ל סוסיא / **עמוד 3**

מעשה שהיה... היום לפני... / **עמודים 4-6**

"כולנו רוצים שירים פשוטים" / **עמוד 7**

אישים ודמויות בדרום הר חברון / **עמוד 8**

המלצת מסלול / **עמוד 9-10**

מה חדש במסו"ל סוסיא?

חודש חדש, גיליון חדש.

קצת מן הטוב שהיה לנו בחודש האחרון ומן הטוב שאנו מכינים לכם בחודש ניסן לקראת פסח.

מרתון הדרכות - גם החודש מידי שבוע יצאנו להדרכות בלתי פוסקות, פגשנו מגוון רחב של ילדים בשלל גילאים שנהנו מהדרכות נהדרות ומפגש מיוחד עם נופי ארצנו היפה, האכסניה גם היא מלאה בקבוצות שמטיילות במרחב הר חברון ומדבר יהודה, אין כמו לזכור שאחרי הכל אין תחליף לטייל בארצנו להכיר אותה ולהתחבר אליה דרך הרגליים.

תל מעון - גם השנה כמיטב המסורת עלינו בבוקרו של חג הפורים אל תל מעון, קראנו מגילה בבית הכנסת העתיק שבתל ברוב עם מתוך תקווה שהמקום עוד יזכה ביום מן הימים לחדש את צורתו ולהיות מונגש וזמין לכלל הציבור.

מסע אבות ובנים - בשיתוף מחלקת החינוך במועצה האזורית הר חברון יצאנו החודש למסע ייחודי, יחד אבות ובנים טיפסנו אל ראש המצדה בשעת הזריחה ולאחר תפילת שחרית למדנו להכיר את מצדה בעזרת משחק חווייתי, זוגות זוגות של אבות ובנים. בסיום חיכתה לנו פריסה מפנקת, פשוט חוויה בלתי נשכחת! רוצים גם? דברו איתנו ונבנה לכם את התוכנית המושלמת!

חבלים ומקורות - קבוצת החבלים ומקורות בהובלתו של דורון שר אבי ממשיכה לטייל במרץ ואם תרצו להצטרף לאחד מן הטיולים אתם מוזמנים ליצור קשר עם המשרד ולהצטרף במידה ויש מקום פנוי.

פסח - לקראת פסח אנו מכינים לכם תוכנית עשירה של טיולים וסיורים במרחב דרום הר חברון, עקבו אחרי הפרסומים ובואו לטייל איתנו בחג הקרוב!

הדור הבא - בהתרגשות גדולה אנו יכולים לבשר לכם כי יש לנו שלוש בנות שירות שסגרו לשנה הבאה, אלה, הלל וטל שחר, ברוכות הבאות! כמה כיף שאתן עתידות להצטרף אלינו!

ורגע לפני הסוף אי אפשר שלא לשלוח מכן איחולי מזל טוב לרכזת ההדרכה שלנו טל שלם שמתחנת בימים אלה.

לכל טיול / הדרכה / או סתם התייעצות קטנה אנחנו כאן מחכים לטלפון שלכם. (אפשר גם בהודעה כמובן...)

רכזת הדרכה - 0584825001 או במשרד - 029961148

מעשה שהיה... היום לפני... נטע שמחי

ב-19 באפריל 1943, ערב ליל הסדר של שנת תשי"ג, נכנסו הנאצים לגטו ורשה במטרה לגרש את כל שארית היהודים שנותרו להשמדה ולחסל את הגטו באופן מוחלט. אך בלא דעת הגרמנים, המוני היהודים היו ערוכים לכניסתם של הגרמנים שבועות רבים והגיבו בהתנגדות כללית גדולה ובלחימה עזה שלימים תיקרא "מרד גטו ורשה".

יצחק צוקרמן, אחד ממפקדי המרד ששרדו כיוון ששהה במהלכו בשליחות מחוץ לגטו ורשה, מסביר כי המרד "זה לא נושא ללימוד בבית ספר צבאי". אין לנתח את המרד מבחינה צבאית, יחסי הכוחות לא הותירו שום סיכוי ליהודים. אך הוא מיד הוסיף ש"אם יש בית ספר ללימוד על רוח האדם, הרי שם זה, המרד, צריך להיות מקצוע ראשי".

ממרד גטו ורשה איננו למדים טקטיקות צבאיות ודרכי לחימה אגדיות. ממרד גטו ורשה אנו למדים מהי גבורה יהודית כשהמוות אופף כל סמטה ושעל, וכשבאמת הכל אבוד וחשוך. אנחנו לומדים על תקווה ועל מאבק עיקש על רוח האדם.

השנה ימלאו למרד 81 שנים בליל הסדר הקרוב. לאור אירועי השנה החולפת, אנו יכולים להבחין בחוט שזור בין לפני 81 שנה לבין ימינו. אז, בלב תקופת החשכה האיומה של השואה שם ניסו הנאצים לכלותנו ולא הייתה מדינה וצבא ההגנה לישראל לא היה קיים, הרוח והגבורה היהודית לא כבו למרות תודעת המוות וההשמדה ההמונית. כמעט 81 לאחר מכן, בשמחת תורה התשפ"ד, כשהנאצים של ימינו ניסו לכלותנו שוב, אמנם בניגוד לשואה יש לנו מדינה אהובה וצבא חזק מאוד, אך הרוח והגבורה היהודית שהיו גם אז, ליוו כל אדם שהיה בתופת ההיא. בין אם אלו הלוחמים הגיבורים שחרפו נפשם בלחימה, תושבי עוטף ישראל שהיו נצורים בממ"דים מעל 24 שעות, והאזרחים שיצאו להציל נפשות בלי לחשוב פעמיים. את הרוח הזאת אף אחד לא יוכל לשבור ולהחריב ולקחת ממנו אלא להפך, היא רק מתעצמת מיום ליום.

בראשון לספטמבר 1939, גרמניה הנאצית פולשת לפולין ובמלחמת בזק של כחמישה שבועות היא כובשת את כל פולין. יהדות פולין הייתה מהגדולה מקהילות היהודים בעולם והיהודים חיו בה למעלה מאלף שנים.

מיד עם כיבוש הנאצים את פולין, החלו הנאצים לממש את האידיאולוגיה שלהם כלפי היהודים. במהלך חודש ספטמבר '39 פורסמה "איגרת הבזק של היידריך", ובה מפורט כיצד יש לטפל ביהודי פולין. הסעיף הראשון באיגרת מורה על ריכוז יהודי פולין בגטאות ובמחנות ריכוז שיוקמו בערים הגדולות הסמוכות למסילות ברזל.

בוורשה, עיר הבירה של פולין הוקם במחצית שנת 1940 הגטו הגדול ביותר בפולין, שבשטח של 4 קמ"ר בלבד רוכזו קרוב לחצי מיליון יהודים שהיוו 38% מאוכלוסיית העיר ורשה.

לכליאת היהודים בגטו קדמו גזרות כמו סימון מיוחד ליהודים, איסור נסיעה בתחבורה ציבורית, חטיפה לעבודות בכפייה ועוד, ועם סגירת היהודים בגטו נוספו תנאים איומים של רעב, צפיפות ומחסור בסניטציה, שגרמו לתמותה רבה עד מאוד של יהודים בתוך הגטו.

החיים בגטו היו נוראיים ובלתי נסבלים אך היונראט שבראשם עמד אדם צ'רניאקוב ועוד ארגונים פעלו לשיפור תנאי החיים, לפתיחת מוסדות קהילתיים ולעזרה הדדית כמו כיתות לימוד, גמ"חים, בתי תמחוי ובתי מסחר למרות הסבל ותנאי החיים האיומים.

במקביל ברחבי אירופה מעבר לתמותה בגטאות הנאצים ערכו רציחות המוניות ביהודים. בתחילה בירי, תלייה, בבורות ירי ולאחר התכנסות ועידת ואנזה בינואר 1942 שבה הוחלט על הפתרון הסופי להשמדת היהודים ע"י גז במחנות השמדה.

בערב תשעה באב 1942 החלה ה"אקציה הגדולה", הגירוש הגדול של יהודי ורשה להשמדה.

כוחות נאצים רבים נאספו סביב לגטו, והורו לחברי היונראט שנותרו על פינוי הגטו למזרז וכי הם אחראיים לספק להם מכסה מסויימת של יהודים שיפנוו בכל יום. בתחילה המכסה הייתה 6,000 יהודים ליום, ולאחר כמה ימים הפכה ל-10,000 יהודים ליום. ראש היונראט בגטו, אדם צ'רניאקוב, הבין וידע כי כל היהודים הללו מיועדים להשמדה ולא היה מסוגל לשאת את המחשבה שהוא זה ששולח אותם אל מותם ושכל הבטחות הנאצים היו חסרות כל שחר והתאבד.

נשלחו למעלה משלוש מאות אלף יהודים לטרבלינקה ובגטו נותרו באופן רשמי רק 35 אלף יהודים שהועסקו במפעלים גרמניים ועוד 15 אלף יהודים שחיו בגטו ללא אישור הגרמנים.

דווקא מתוך גטו ורשה ההרוס והחבול, החלו לצמוח מחתרות יהודיות מתחת לאפם של הגרמנים. בקיץ של שנת 1942, תוך כדי השילוחים למחנות ההשמדה הוקם ע"י "החלוץ דרור" ו"השומר הצעיר" ארגון יהודי לוחם (אי"ל) שמפקדו היה מרדכי אנילביץ'. לצדו לאחר זמן מה הוקם ע"י זרם רביזיוניסטי ארגון אצ"י (ארגון צבאי יהודי) שמנהיגיו היו פאוול פרנקל ולאון רודל.

אמנם שני הארגונים לא אוחדו עקב מתחים אידאולוגיים אך עם הזמן נוצר ביניהם קשר והם החלו לתאם את פעילותם כי הרי בסוף מטרתם הייתה אחת ומשותפת, והיא: למרוד ולפעול כנגד המפלצת הנאצית.

ב-18 בינואר 1943 הגיעו הנאצים כהרגלם לגטו לגרש אלפי יהודים להשמדה, אך למרבה תדהמתם הם הותקפו ע"י יהודים מארגון אי"ל שנטמעו בשיירה וברחו לפני עלייתם לרכבת. למרות שרוב הלוחמים נהרגו, זו הייתה ההתנגדות הראשונה של אי"ל בגטו בפרט ושל היהודים בכלל. ההתנגדות נוספת קרתה זמן קצר לאחר מכן כאשר אנשי "דרור" ירו בנאצים שנכנסו לגרשם מאחת הדירות.

באותו הזמן, הצבא הגרמני ספג תבוסה ראשונה בסטלינגרד נגד ברית המועצות ובזכות כך, היהודים מתחילים להבין שהם צריכים לייצר לעצמם חבל הצלה ולהשתחרר מתודעת המוות ומהייאוש. הייתה הבנה כללית שאם הם יצליחו לעכב את הגירושים רק במספר חודשים שארית הגטו ינצל וזהו אחד הגורמים לכוח הרב שחיזק את היהודים בהכנותיהם לקראת ההתנגדות לגרמנים שבאים לגרשם להשמדה.

המיוחד במרד גטו ורשה שהוא היה מרד עממי. גם היהודים שחיו בגטו ולא קשורים לאחד הארגונים החלו להכין בונקרים ומקומות מסתור בתוך הגטו, לאגור מזון ואף חיברו את מקומות המסתור למערכת המים, כדי שבבוא הגרמנים לגרשם מהגטו הם יסרבו פקודה ויהיה להם מקום בטוח להסתתר בו. במקביל, אי"ל ואצ"י שלטו בגטו, המשיכו לאסוף נשק והקימו עשרות עמדות קרב. חברי אצ"י אף השיגו נשקים אוטומטים! מארק אדלמן, חבר אי"ל ושורד השואה, העיד שכל לוחם בארגון היה חמוש באקדח, רימונים ובקבוקי תבערה. ארגונו הציב שלושה רובים בכל אזור חשוב בגטו וכן שני מוקשים ותת מקלע אחד בכל הגטו.

רצונן המשותף של שתי המחתרות היה לנקום בגרמנים ושאיפתן הייתה שההתנגדות תהווה צעד של מרד המוני והדבר יגיע לשאר יהודי העולם.

הוחלט על תקיפת הגרמנים מתוך בתי הגטו ומשם להנחית עליהם מכת אש.

עם כניסת הגרמנים לגטו בבוקרו של י"ד בניסן התשי"ג כדי להשלים את מלאכת השילוחים, הם גילו רחובות ריקים מאדם. עשרות אלפי יהודי הגטו סירבו להתייצב והתבצרו במחבואיהם.

מיד עם כניסתם, הנאצים נפלו לתוך מלכודת של המורדים היהודים. המורדים ירו עליהם והשליכו בקבוקי תבערה ורימוני יד.

חברי אי"ל נלחמו בחוליות נידות, ואילו חברי אצ"י התבצרו בעמדות קבועות ומשם נלחמו. הכוחות הגרמניים ספגו אבדות כבדות ואף כלי רכב משוריינים שלהם עלו באש והם נסוגו לאחור.

באחת מעמדותיו של אצ"י בכיכר מורנובסקה, הצליחו שני נערים להניף דגל כחול-לבן יהודי ולצדו דגל אדום-לבן פולני. זו הייתה סטירה מוחצת לצבא הגרמני הבלתי מנוצח, כאשר ארבעה ימים התנופפו הדגלים הללו על תילם.

ביום הראשון ללחימה לגרמנים היו אבדות וגם לוחמים יהודים נהרגו, אך מאות בודדות של יהודים נתפסו בלבד וזו הייתה הצלחה אדירה בעיניי המחתרות.

הגרמנים כאמור, היו מופתעים מאוד מהתקיפה הבלתי צפויה ומיד פנו אל מלאכת דיכוי המרד. משימה זו הוטלה על גנרל הס.ס יורגן שטרופ.

שטרופ שלח כוחות גדולים אל תוך הגטו במטרה להכניע את המורדים במהרה ובמקביל גם להקדים את פינוי הכוח העובד במפעלי הגטו אך נכונה לו הפתעה כיוון שהעובדים הסתתרו ולא נענו לפקודת הפינוי. כשהתקרבו הגרמנים לשער המפעל, הפעילו חברי אי"ל מוקש בכניסה וירו על הגרמנים מחלונות הבתים.

הגרמנים לא צלחו במשימתם גם ביום השני. ועל כך כותב מרדכי אנילביץ' במכתב מתוך הגטו הבוער: "נפל דבר שהוא למעלה מחלומותינו הנועזים ביותר - הגרמנים ברחו פעמיים מן הגטו".

רק לאחר ארבעה ימי לחימה עזים הצליחו הגרמנים להשתלט על הבית בכיכר מורנובסקה ולהסיר את הדגלים. לאחר ימים אלו יכולתם של היהודים להלחם ולהאבק בגרמנים הלכה ופחתה.

שטרופ החל להשתמש בנשק רצחני להכנעת היהודים והחל להבעיר את בתי הגטו בשיטתיות. שריפה עצומה ומשתוללת שגרמה למותם של רבים, ואלו שניסו לברוח מהבעירה נורו בידי הגרמנים שהמתינו מחוץ לבתים הנשרפים.

חברי אצ"י החלו לברוח לצד הארי של ורשה ומשם לנסות להגיע ליערות ולהלחם כפרטיזנים, אך בעקבות הלשנה הם מותקפים ע"י הגרמנים. בין ההרוגים היו גם פאוול פרנקל ולאון רודל מנהיגי אצ"י.

אנשי א"י אף הם ניסו לפנות לצד הארי אך רבים נספו בבתייהם הבוערים, בתעלות הביוב ובצד הארי.

הגרמנים מכניעים את הגטו הנשרף והחרב שלב אחרי שלב, הם מוצאים בונקרים, מפציצים אותם או מציפים אותם. הכל קרס והתפוצץ, החום בגטו הגיע למאות מעלות צלזיוס. האוויר אפוף עשן ותופת ואין אוויר. האש הכריעה את היהודים המסתתרים וכוח ההתנגדות היהודי נחלש מאוד, והגטו אט-אט הפך לעיי חורבות.

ב-8 למאי נחשף הבונקר ברחוב מילא 18 ששימש כמפקדה הגדולה של א"י בו הסתתרו עשרות לוחמים ובהם גם מרדכי אנילביץ'. הבונקר פוצץ על יושביו. אנילביץ' נהרג ועוד עשרות, אך סגנו מארק אדלמן ועוד כמה עשרות לוחמים הצליחו לברוח כמה ימים לאחר מכן.

המרד הוכרע והסתיים בתאריך 16 במאי, לאחר ששטרופ פוצץ במו ידיו את בניין בית הכנסת הגדול בורשה והתפאר על כך "שאין עוד רובע יהודי בורשה".

כעשרים אלף יהודים נספו במרד, 6,500 הובלו לטרבלינקה וכעשרים ותשעה אלף הובלו למחנות באזור לובלין, ורובם נספו מאוחר יותר.

לא במקרה בחרו הנאצים להשלים את מלאכת גירוש היהודים מגטו ורשה להשמדה דווקא בליל הסדר, ביום בו הפכנו לעם. באחד מהחגים היהודיים החשובים ביותר המסמלים את הוויתנו ואת כוחו של העם היהודי. גם בשיאי תקופות החושך והשפל של העם היהודי בשואה, הרוח והעוצמה היהודית לא כבו. בניגוד לכל דמיון אפשרי, יהודי גטו ורשה הצליחו להשיב אש ולהלחם בעוז ובגבורה רבה כנגד המפלצות הנאציות. ביום בו הפכנו לעם, בערב בו אנו שרים כל המשפחה יחדיו על היותנו בני חורין ועל כך שבכל דור ודור לא אחד בלבד עומד עלינו לכלותנו והקב"ה מצילנו מידם. למרות התופת שהיהודים הללו חוו, הם נלחמים למען התקווה ולמען המשכיותו של עם הנצח. גם אם הסיכויים כמעט אפסיים לטובתם, העם היהודי מגייס את שארית כוחותיו, מרים את עצמו מהאפר ונלחם. נלחם על הרוח, על העוז והתקווה. ההבנה שאולי הם יהרגו על קידוש ה' ולא יצליחו הם עצמם להשמיד את המפלצת הנאצית, אבל ההתנגדות שלהם תתן תקווה וכוח לשאר היהודים שבלב התופת. המרד הוא סמל לנחישות וגבורה יהודית ולא סתם נקבע יום הזיכרון לשואה ולגבורה דווקא בתאריך כ"ז ניסן, בעקבות קרבתו לתאריך פרוץ המרד.

ובקפיצה של 81 שנים לרגעים אלו ממש. כשנתאסף בליל הסדר הממשמש ובא כל המשפחה יחדיו, נספר את סיפור יציאת מצרים ונזכר בניסים שהיו אז כשגם פרעה רצה לשעבד ולהרוג אותנו והקב"ה הוציא אותנו ממצרים ביד חזקה ובניסים עצומים והפך אותנו לעם. נזכר במורדים שעל מצדה, שגם הם נלחמו בחג הפסח על אותם הערכים. נביט אל שרשרת הדורות של העם היהודי ואל הגבורה היהודית העזה שהתרחשה כנגד כל הסיכויים במרד גטו ורשה בליל הסדר של שנת תש"ג. וכמובן, נישיר מבט אל רגעים אלו ממש, שלמרות האסון שנפל עלינו בשמחת תורה, ושהמלחמה עוד כרגע רחוקה מלהסתיים כי עלינו להכות בעוצמה את אויבינו, אך מעבר לזה שהצבא שלנו חזק בצורה יוצאת דופן, את הרוח שלנו אף אחד לא ישבור. את גבורתו של עמנו, התקווה והנחישות שלנו יהיה קשה עד כדי בלתי אפשרי לנצח.

"והקב"ה מצילנו מידם."

כולם רוצים שירים פשוטים... הדסה לוי

לכל זמן ותקופה יש שיר שמלווה אותנו. יש שירים שכיף לשים למשפחה בבית, שירים לנסיעה, שירים שמורידים דמעות וגם שירים שפשוט כיף לשיר במקלחת. בפינה זאת נעלה מידי חודש שיר עם נגיעה אישית. מוזמנים לשלוח בקשות ...

בשנת 1890 נולדה למשפחת בלובשטיין ברוסיה הרחוקה תינוקת קטנה. אביה היה יהודי עשיר ושומר מסורת, ואמה היתה אישה משכילה שהקפידה מאוד על חינוך ילדיה. אותה תינוקת סבלה מגיל צעיר מבעיות בריאות רבות. היא נשלחה לבתי מרפא שונים ובתוך כך גם נחשפה לעולם שבחוץ. כך היא גילתה את התנועה הציונית והפכה לפעילה נלהבת. בגיל חמש עשרה כבר לקחה חלק פעיל בפעילויות התנועה, וארבע שנים לאחר מכן עלתה לישראל עם אחותה שושנה.

בארץ כבר הכירו אותה כולם בשמה הפרטי - רחל.

כחלק מהרוח הציונית רצתה רחל לעסוק בחקלאות, ובשביל ללמוד את המלאכה עברה לגור בחוות העלמות שעל חוף הכנרת. אחרי כמה שנים המשיכה ללימודים בצרפת, אבל בעודה שם נפתחה מלחמת העולם הראשונה ולכן במקום לחזור ארצה היא חזרה אל רוסיה מולדתה. בסיום המלחמה הזדרזה רחל לשוב את הכנרת האהובה עליה והצטרפה אל קבוצת דגניה. אבל שמחתה לא היתה ארוכה. אחרי תקופה קצרה התגלתה אצלה מחלת השחפת. מחלה חשוכת מרפא ומדבקת, שהביאה לכך שרחל גורשה בבושת פנים מהקבוצה והורחקה מנוף הכנרת האהוב עליה.

את שנותיה האחרונות העבירה רחל בנדידה בין מקומות שונים בארץ וחיפוש מזור למחלתה, כשהיא חולה ובודדה. אבל דווקא בשנים אלו היא כתבה את רוב שיריה, אלו המוכרים יותר ואלו שפחות. אחד השירים האחרונים שכתבה רחל והתפרסם מאד הוא השיר "שי".

שנה לפני שנפטרה, שוכבת רחל בדירתה בתל אביב. עיניה שקועות בארובותיהן וגופה חלש ודווקא מתוך המקום הזה היא כותבת שיר על נתינה, על שי לאותו ידיד. שי של זיכרונות חייה היפים, של עבודת האדמה, יופי הכנרת ונוף הבית. בשארית הרחש זה מה שיוצא ממנה והיא שולחת מנחה ונושאת תפילה ומקווה כי למרות המציאות הכואבת והסוף המתקרב תהיה שמחה במנחה שלה "הַתְּשִׁימָח לְשִׁי?"

בכ"ט בניסן שנת 1931 הלכה רחל לעולמה והשאירה לנו מנחות קטנות שמלוות אותנו עד היום. את זמרת ליבה, את תרועת האושר של חייה הקצרים, את היכולת לזהות ולהביע אושר גם במציאות כאובה מאד. אגב, השיר שי הוא היחיד מבין כל שיריה שרחל זכתה לשמוע מולחן.

וזה השיר שהתחבר לי לתקופה הזאת, לימי ניסן ואביב תחת אש המלחמה.

חודש ניסן, כשמו כן הוא - מלא בנס. ניסים גדולים ביותר קרו לעם ישראל בחודש הזה - עשרת המכות, יציאת מצרים, קריעת ים סוף, השראת שכינה במשכן ועוד. כל הניסים הללו נעשו לכלל ישראל. אף אחד לא ניצל בזכות עצמו, להפך. הנס קרה למרות שלא כולם האמינו ורצו. הנס התרחש לכל מי שבחר להשתייך לעם ישראל, להאמין בנס גם מתוך המייצרים והחושך הגדול.

ומה אנחנו רוצים בימים אלו יותר מנס? רוצים נס של ניצחון אמיתי וברור, של השבת כל החטופים, רפואה לכל הפצועים ונחמה גדולה לכולנו. ואולי קודם אנחנו צריכים נס פנימי כך שבדומה לרחל המשוררת מתוך המכאובים הגדולים תנשב בנו רוח חדשה, רוח של אמונה ושל ביטחון בעצם הידיעה שעוד יהיו ניסים לישראל. הרי נס בעברית הוא לא רק מעשה פלא אלא סימן ואות - כמו "שאו ציונה נס ודגלי". לצפות לנס בימים אלה ולהיות בטוחים ביכולתו להתרחש - זה עצמו סימן של גאולה.

ואם אני חוזרת לשיר - רחל פותחת אותו עם הגפן, דרכה היא בוחרת לתאר את תחושותיה. מי שמכיר את הגפן יודע שבחורף היא גוש ענפים סבוך ללא צורה וצבע, ניראה כאילו כבר מתה לחלוטין. ואז בתוך שבוע כל המוות הזה קם לתחייה. עלים ירוקים מכסים הכל, אשכולות קטנים נוצרים ומתמלאים ויופי שלא ייאמן. עצם הפריחה והבלבוב האלו - מה הם אם לא נס?

כנראה שגם הגפן נותנת לנו סימן של חיים מתוך יובש ואור גדול מתוך חושך. אור של נתינה, אור של ניסים ואור של אמונה בכל אלו שיגיעו.

חודש טוב ובשורות טובות!

שיר

מילים: רחל

לחן: לוי שער

אֶעֱוֹלֵל כַּגֶּפֶן
שְׁאָרִית הָרֶחֶשׁ
וְאֶשְׁלַח מִנְחָה לְךָ
מִזְמַרְת לְבִי -
כֹּל שְׂיֵד הֶעָצֵב
לֹא עָקְרָה מִשְׁרָשׁ,
שְׁקֵדִים-הַיָּעֵם
לֹא שְׂדֵף עוֹד בִּי.

אֶרְפֵּד הַטָּנָא
זְכָרוֹנוֹת כְּנָרְת,
וְרֵד שְׁמֵי הַבְּקָר
בִּין עֲצֵי הַגֶּזֶן,
זֶהב הַצִּהָרִים
בְּמַרְחֵב רוֹגֵעַ
וְלִילֵךְ הָעֶרֶב
עַל הָרֵי גוֹלָן;

זְכָר לֵיל הַסֶּהר
עַל חֶלְקֵת הַמַּיִם.
זוֹ תְּרוּעַת הָאֶשֶׁר
בְּעֵלוֹת יָמִי,
כְּבִשְׁנֵי תוֹלַעַת
כֶּה אֶקְשֶׁר הַטָּנָא
וְאֶשְׁלַח אֵלֶיךָ -
הַתְּשִׁימָח לְשִׁי?

אישים ודמויות בדרום הר חברון - תהילה וינרב

בשנים האחרונות אנו עדים לתהליך של בניה לא חוקית של שכנו הערבים. בניה שמתרחבת ללא הפסקה.

פעילות זו, מתרחשת כל דקה ודקה, הולכת וצוברת כח ותעוזה באין משגיה.

מטרתה היא הקמת תשתית בשטח למדינה פלסטינית.

למול תופעה זו אנו זוכים להכיר ולראות לא מעט אנשים שעושים הכל על מנת לעצור את התפשטותה של התופעה המסוכנת הזו, אנשי חזון ואמונה, שבעבודת כפיים וביציאה אל המרחבים, כשהם מחוברים לקרקע בליבם ובנפשם, החליטו לעשות מעשה, להלחם את מלחמת אדמת המולדת דרך רגביה.

הם יוצאים אל השטח, מתחברים לשורשים ולאדמה, מתוך ראייה למרחוק ותפיסת עולם הרואה בעבודות האדמה, רעיית הצאן, וטיולי אהבת הארץ, שמירה על אדמות המדינה ממש.

כאמור, עיקר הפעילות היא צורת התיישבות הבאה לידי ביטוי בהקמת חוות.

אחד האנשים שפעמה בליבו אהבת הארץ וחיבור לאדמתה הוא דב דריבן הי"ד.

דב דריבן נולד ביי"ב בחשוון תש"ל 1968, התגורר בחברון ובקריית ארבע עם הוריו וחמשת אחיו ואחיותיו, גדל במשפחה של חקלאים. מגיל צעיר אהב את השטח, רעה את הצאן, יצא עם העדרים למסעות של שבועות בשטח, יצא לרכב על סוסים במרחבים סביב חברון ובין השאר עסק גם כתחביב באגרוף תאילנדי ובקרב מגע ואף הוביל חוג בו אימן את ילדי קרית ארבע.

דב התגייס לצה"ל ושירת ביחידת הכלבנים,

לאחר שיחרורו המשיך לעסוק בתחביבים שכל כך אהב, עבד בחוות סוסים ועסק בבנייה. בשלב מסוים דב מחליט לעלות לגור לבדו באתר סוסיא הקדומה, על מנת לשמור על המקום.

דב נישא לעדי ויחד הם קובעים את משכנם בחוות מעון שם נולדים ארבעת ילדיהם, ומתכננים להקים במקום חוות חקלאית ממנה יתפרנסו.

ביום ראשון, כ"ג בניסן תשנ"ח 1998 דב וחבריו ירדו להרחיק ערבים שפלשו עם עדריהם לחוות מעון, למרבה הכאב חיכה להם מארב שתוכנן מראש, דב שלא היה חמוש, נרצח ושני חבריו נפצעו.

דב הותיר אחריו אישה וארבעה ילדים והובא למנוחות בבית העלמין בסוסיא.

לזכרו של דב הוקם חוג המטיילים - דרו"ר בארץ.

דב היה דמות מופת, חדורת ערכים נעלים 'אומר ועושה', איש משפחה למופת, איש שטח שאהב את הארץ והקריב את חייו על יישובה ובטחונה.

בחודש ניסן בני ישראל יצאו ממצרים. מהיציאה משם ועד הכניסה לארץ עם ישראל נמצא במצב פסיבי, ד' עושה מופתים, גואל אותם, מוציא אותם ממצרים, מעביר אותם בים סוף, מוליך אותם במדבר, מספק להם מזון והגנה, בעמוד ענן ועמוד אש...

בדורנו, ד' מצפה מאיתנו ליותר. מרגע שחזרנו לארץ ד' דורש מאיתנו להיות אקטיביים, הוא מאמין בנו ויודע שמתוך העשייה יצמח חיבור אמיץ יותר לארץ הזו, אתגרי הארץ מוציאים מאתנו כוחות גדולים, כוחות של אמונה. יש לנו זכות וחובה לטפח, לשמור ולחבר את כל עם ישראל לארצו ולאדמתו, יהי רצון שנוכה ללכת בדרכיו חדרות השליחות של דב דריבן הי"ד שחיוו הם מופת לחיבור רב עוצמה לארץ שאוהב אהב.

"לנוע לנוע" - המלצה לטיול משפחתי- בטע קדר

"לנוע, לנוע בעקבי הצאן, לנשום אויר, להיחשף קצת לרוח, לגשם, לדברים מאוד מטהרים. כשמעיזים לצאת, זוכים להרבה ברכה במפגש החי עם העולם" (יאיר הר סיני)

והפעם- נחל פרת החורף מתחיל להיעלם, האביב מגיע ואיתו פריחה נפלאה! זה הזמן לצאת לנשום אוויר ובדייק לעונה הזאת נרחיק קצת לצפון מדבר יהודה – נחל פרת (וואדי קלט). הנחל הוא מסלול יפה ממש! במשך כל ימות השנה הוואדי מלא במים זאת לאור שלושה מעיינות אשר פרושים לכל אורכו ומזנים אותו במים רבים, דבר שהופך את הטיול בו להנאה גדולה, הליכה פשוטה יחסית וברכות מים בהם ניתן לעצור לטבילה, יש בריכות נמוכות לילדים וגם עמוקות לאוהבים! הנחל חוצה את מדרגת הכפיפה העליונה של מדבר יהודה, ואת חלקו הצפוני של מצוק ההעתקים ולבסוף נשפך לבקעת הירדן, ממזרח ליריחו. המעיינות והשיטפונות בנחל גורמים לו להיות שופע במים, בפריחה, ובעלי חיים, דבר שהופך את המסלול לכיפי ונעים מאוד שניתן למצוא בו הרבה פינות נסתרות ויפות!

אופי המסלול:

את המסלול אפשר לעשות בכמה דרכים. אך בכללי המסלול הוא בין 5-6 ק"מ, המסלול יחסית פשוט אך יש בו כמה מעברים מאתגרים עם יתדות וסולמות. ניתן להתחיל בשמורת הטבע עין פרת(כדאי לבדוק אם היא פתוחה). אם השמורה סגורה אפשר להתחיל במצפור עין שחרית. את המסלול אפשר לסיים בעין מבוע(גם שמורת טבע, כדאי לבדוק אם פתוח) ואפשר לגמור אותו בחניון יונתן הקטן ניתן גם להתחיל לסיים את המסלול בירידה מנוף בראשית בכפר אדומים. (מקצר את המסלול)

הוראות הגעה:

בכדי להתחיל בעין פרת אפשר לכתוב בוויז שמורת טבע עין פרת. השמורה נמצאת מתחת היישוב ענתות (עלמון). <https://waze.com/ul/hsv9j56usv> מצפור עין שחרית נמצא בנופי פרת וגם הוא נמצא בוויז. <https://waze.com/ul/hsv9j5cce7> לעין מבוע שנמצא על כביש 458 ניתן להגיע בוויז. <https://waze.com/ul/hsv9jh7vky> חניון יונתן הקטן נמצא כקילומטר אחד לאחור עין מבוע לכיוון מעלה מכמש בעיקול גדול מצד שמאל נמצא החניון <https://maps.google.com/maps?q=31.8352663%2C35.3444436&z=17&hl> נוף בראשית נמצא בוויז. <https://waze.com/ul/hsv9jh1cwg>

תיאור המסלול הרגלי:

לבאים מעין פרת נתחיל את המסלול בסימון האדום, ולבאים ממצפור עין שחרית נרד בירידה בסימון הירוק. שתי הסימונים ייפגשו בסימון הכחול ואיתו נמשיך. בסימון הכחול נלך בצמוד לנחל בקטע הזה ניתן למצוא המון פינות שקטות ובריכות יפיפות! נעבור בבריכת הנקיק, עין שחרית, בריכת יונתן הקטן, ועוד המון פינות קסומות. נפגוש את הסימון השחור שיורד מכפר אדומים(ניתן להתחיל לסיים את המסלול בו). ולאחר הליכה מרובה בצידי הנחל נעלה קצת למעל הנחל ונגיע לחיבור עם הסימון האדום שמגיע לחניון יונתן הקטן, מי שרוצה להמשיך לעין מבוע יחצה עם הסימון האדום את הכביש וימשיך עם הסימון עד עין מבוע.

לאורך המסלול נראה כל מיני שרידים של אמות מים.

אחת מן האמות היא אמת מים קדומה מתקופת הורדוס שהייתה מעבירה מים למבצר קיפרוס (נמצא דרום מערבית ליריחו) את המבצר בנו החשמונאים והוא שופץ על ידי הורדוס. המבצר שימש את המורדים במרד הגדול וכך הוא נחרב.

אמה נוספת מבטון נבנתה בתקופת הבריטים. האמה הזאת יבשה כיום אך בחלקה התחתון היא מזרימה מים מעין קלט לשדות ליד יריחו. נחל שמלא במים כל השנה ונמצא על גבול מדברי יש לו חשיבות גדולה ואמות המים מעידות על זה שבמשך השנים באמת הוא היה חשוב.

חפשו את אמות המים בשבילים. 😊

בירידה לנחל ובנחל נפגוש המון צמחייה מגוונת, נראה כתלה חריפה, אזובית פשוטה ואזוביון מדברי, צלף ומציץ סורי, פתילת המדבר, שערות שולמית, קנה מצוי דקלים, סרפדים, כלנית, נורית, אוג קוצני, לשון-פר סמורה צמח פולש בשמורה לאורך ערוץ הנחל הוא הגומא המניפני, שהגיע לארץ מאזור אפריקה כצמח נוי.

חוץ מההיסטוריה הרחוקה במסלול יש גם היסטוריה ממלחמת ההתשה, נחל פרת הוא חלק מ"ארץ המרדפים"

בשנת 1967, מלחמת ששת הימים כבשנו את יהודה ושומרון והם נהיו תחת שליטה ישראלית. בסוף מלחמת ששת הימים התחילו לבוא מכיוון ירדן חוליות של פדאיון, מחבלי אש"ף אשר ניסו לחדור לארץ ולבצע פיגועים, צה"ל ניסה לעצור אותם עוד לפני כניסתם לשטח ישראל אך לא תמיד צלח, וכאשר הם היו מצליחים לחדור לישראל היו עוברים בשביל טשטוש של צהל, וכשהגשמים של צהל ראו עקבות על השביל ידעו שמחבלים חדרו ומולך פיתח צה"ל את שיטת הלחימה, שזכתה לשם מרדף, במטרה לחסום את החוליות מלהגיע למרכזי אוכלוסייה בשטחים שבשליטת ישראל. ובעקבות כך הכינוי "ארץ המרדפים".

את שיטת המרדף פיתחה חטיבת הבקעה בפיקוד רפאל איתן. עד 1972 בוצעו 130 מרדפים. בתקופה הראשונה של המרדפים נהגו הכוחות לבצע הסתערות מיידית על המחבלים ברגע שאותרו והטווח אליהם התקצר. לאחר שצה"ל ספג אבדות רבות של מפקדים היא איפה מקום המפקד בהסתערות. שונתה השיטה ובשלב הראשון לאחר האיתור והכיתור הונחתה הפגזה ארטילרית ובשלב השני החלה התקדמות זהירה.

המרדפים היו קשים גם בגלל כמות המערות בשטח, שימו לב תוך כדי המסלול לכמות המערות סביבכם.

ממלחמת ההתשה למדנו הרבה על ערכי צה"ל.

אחת הדילמות שעלתה בעקבות אבדות רבות של מפקדים היא איפה מקום המפקד בהסתערות. לבסוף נקבע כי המפקדים הישירים של הכוחות ימשיכו להיות ממוקמים בחוד דבר מאוד ייחודי אופייני ומתאים לצבא שלנו.

אזהרות:

-יש להתעדכן באתרי תחזית מזג האוויר לפני היציאה למסלול. אין לטייל במסלול כאשר יש התראת שיטפונות בצפון מדבר יהודה.

-קליטה סלולרית- יש המון נקודות בנחל ללא קליטה.

-אם עושים את המסלול ביחד עם עין פרת ועין מבוע- חשוב להתעדכן באתר של רט"ג האם פתוח. (האתרים הללו בתשלום).

-מומלץ לעשות את המסלול עם נשק (לא חובה).

